

kultur og medier

Nyhetsleder kultur
Guro Istad
 tlf. 55 21 45 72 – epost: kultur@bt.no

■ Han begynte med å tre et kondom på en atomraket, men ble sensurert da Russlands president besøkte Norge.

■ De to neste utstillingene, «DiscoPanzer» og «Yes/No», ble stoppet av Forsvarsmuseet. Nå avslutter han med våpen av kroppsdeler.

intervjuet

hilde.sandvik@bt.no

Hilde Sandvik er samfunnsredaktør i BT

– Da jeg første gang hørte at Forsvarsmuseet skulle ta deg inn som huskunstner for å bedrive «Hærwerk» tenkte jeg at de umulig kunne ha gjort research på hva du har gjort tidligere.

– Forsvaret er ikke kjent for å gjøre god research på samtidskunst.

– Men hva ville de oppnå?

– De kjente meg fra før. Jeg stilte ut «Miss Landmine Cambodia»-bildene her. Museumsdirektør Runar Gjerald hevder at det er dialog han var ute etter. Men jeg mener han først og fremst er tilhenger av diskusjon, og det har han fått, den luringen.

– I Klassekampen lørdag går du langt i å sammenligne Forsvarsledelsen i Norge med Nord-Korea. Hva mener du med det?

– At den norske forsvarsledelsen er mer dobbeltmoralisk. Den norske forsvarsledelsen kan gjerne være lukket og autoritær, men da må den være ærlig om det, og ikke markedsføre seg som demokratiets forkjemper. De nordkoreanske generalene gir seg ikke ut for å være noe annet enn det de er, i det minste.

– Er det noe du ble overrasket over i løpet av året i Akershus festning?

– Det overrasket meg hvor lav selvtilitt det norske forsvaret har.

– Nå må du konkretisere!

– Folk med lav selvtilitt er ofte nærtakende. Jeg kan først og fremst snakke om det jeg kjenner best til, nemlig måten de har håndtert ordningen med huskunstner på. Men også måten de håndterte «bedre enn sex»-debatten etter reportasjene i mannemagasinet Alfa. Forsvarsledelsen mislykkes totalt i å være konsekvente i forhold til det oppdraget de har fått. De snakker om demokrati og åpenhet og viser at de står for det stikk motsatte. De sier A, men gjør B.

– I intervjuet med Magnus Rønningen under åpningen, sammenlignet du forsvarsledelsen med Tony Soprano. Hva mener du?

– Forsvaret er som Tony Soprano, en mann som føler ubehag, skam og skyld for å være den han er.

– Som er?

– Krig, våpen, kamp.

– Men hvorfor skulle ikke Forsvaret kunne forsvare egne verdier?

– De er vel blitt satt ut av samfunnets stadig økende skepsis mot alt som smaker av det militære. Tenk på responsen etter den danske filmen «Armadillo» (om danske soldater i Afghanistan, red.anm.) eller etter «Bedre enn sex»-reportasjen i Alfa, folket blir sjokkerte over at soldatene faktisk gjør det de skal gjøre. Men jeg tror sjokket like mye var rent snobberi over harry, maskuline bygdegutter. Forsvarets reaksjon er å være forvirret.

– Du sa under åpningen at militærinteressen din ble vakt seint. Hvorfor?

TUNGT BEVÆPNET: Bergenseren Morten Traavik er ikke redd for å være kontroversiell, ei heller i utstillingen «Body Armour – bedre enn sex», som åpnet i går.

Provokatørens dager er

– Jeg var sivilarbeider i Kautokeino. Ettersom jeg har vokst til og har sett hvor kompleks verden er, og at alle ikke stemmer SV, har jeg sett hvor viktig det er at vi har et godt forsvar.

– Dersom du hadde stilt ut en raket med et syv meter langt kondom på Bankplassen utenfor Museet for samtidskunst rett oppi gaten, ville ikke det bare ha vært nok et kondom i kunsten? Men her ble det bråk ...

– Det ville nok fremdeles ha blitt førsteside i VG, men det ville ikke ha provosert. Forsvaret ligger flere tiår etter sivilsamfunnets kulturforståelse. Akkurat som statskirken må forsvarsledelsen hales skrikende etter pungsinn i fremtiden. Når det er sagt: Forsvarsmuseet har potensial til å bli landets viktigste museum, fordi det handler grunnleggende om hvem vi er.

– Du har sagt at det er mer interessant for deg å sitte her enn

å sitte i et kunstgalleri. Hvorfor?

– Jeg trives vel best på dypt vann. Jeg mener ikke at alle kunstnere skal ut i alle slags offentligheter og mene noe om alt. Men det fungerer for meg.

– Da Runar Gjerald, direktør ved museet, snakket under åpningen, gjorde du honnør. Var det ironisk?

– Den som kun tar spøk for spøk og alvor kun alvorlig ...

– Er det forvirring du vil oppnå?

– Jeg er fornøyd når jeg kan være tydelig på en flertydig måte.

– Og hvem bør Forsvarsmuseet hanke inn neste gang?

– Märtha Louise kunne sikkert fått til noe som var langt ute. Eller enda bedre: Mel Gibson.

VIKTIG: – Forsvarsmuseet har potensial til å bli landets viktigste museum, fordi det handler grunnleggende om hvem vi er, sier Morten Traavik.

fakta

Morten Traavik

- Bergensk performancekunstner, skuespiller og regissør.
- Født 27. juni, 1971.
- Ble kjent for mange gjennom kunstprosjektet «Miss Landmine», hvor han laget missekonkurranse for mineofre.
- «Miss Landmine» er hittil gjennomført i Angola (2008) og i Kambodsja (2009).
- Har det siste året vært huskunstner for Forsvarsmuseet, med prosjektet «Hærwerk».
- «Hærwerk» er delt i fem verk: «Honest John», «Discopanz» (sensurert), «Yes/No» (sensurert), «Rock Steady North Korea!», og «Body Armour – bedre enn sex», som åpnet i går.